Van meer dan één zijde[9]) is beweerd, dat de schrijver, Dr v. Rhijn, hier het oog heeft op „gereformeerden van allerlei slag". En al noemt hij hun naam niet, en al hebben wij geen enkele reden, om te veronderstellen, dat de auteur speciaal aan ons heeft gedacht — hij kan immers oven goed aan den zelfkant van het gereformeerde leven zijn aandacht hebben gewijd — toch hebben onze persorganen den schoen naar zich toe getrokken, om te concludeeren, dat hij niet past. Tenminste, dat hij ons niet méér past, dan een ander.

Zoo heeft ons eigen leven de vraag van het „gereformeerde farizeïsme" gesteld en het vraagstuk reeds min of meer opgelost ook. Verschillende kerkelijke organen hebben zich tegenover Dr v. Rhijn in veroordeelenden zin uitgelaten; ook „De Reformatie"[10]) deed het; en Ds Laman heeft herinnerd aan een preek uit 1860 van Ds Zaalberg over den tekst: „Ziet toe, wacht u van den zuurdeesem der Farizeeën", in welke preek de volgende passage voorkwam:

> „Ze noemden zich Pharizeën, d.i. afgescheidenen... Kan ik het helpen, dat onze afgescheiden broeders geen Hebreeuwsch verstaan, en daardoor dien ongelukkigen naam gekozen hebben?"

En dan, zoo voegt Ds Laman er aan toe,

> „en dan gaat hij in die preek allerlei vragen stellen, met het doel om te doen uitkomen of de uiterste vroomheid, die zich naar vaste regelen gedraagt; de eigenwaan, die zichzelven onder de uitverkorenen des hemels telt; de schijnrede der godzaligheid, die dille en komijn vertient; de lieflooosheid, die zich afscheidt, andersdenkenden vervloekt en hen uit de synagoge werpt; de huichelarij, enz. enz., of dat alles niet duidelijk onder hen gevonden wordt."

Men ziet, dat algemeen de indruk leeft, dat Dr v. Rhijn wèl op de gereformeerden het oog had. Volkslogica zou tegenover deze opinie aanstonds kunnen werken met de oppervlakkige spreekwoorden-wijsheid over den man, die zich excuseert en dus zich accuseert, alsmede over den schoen, die wordt aangetrokken, door wie hem passend vindt. Maar dit geeft geen oplossing; men zou wél doof moeten zijn, als men niet wist, dat, afgedacht nu van Dr v. Rhijn, ons door de tegenstanders ingevulde zondenregister telkens weer met deze punten van aanklacht „prijkt".

Voor ons doel is het nu verder van geen belang te weten, wat nu precies de nevengedachten van Dr v. Rhijn geweest zijn. Het is best mogelijk, dat de schuchtere stem[11]) gelijk heeft, die verklaren kwam, dat het wapen niet tegen de waarachtig gereformeerden, maar tegen karikatuur-gereformeerden gekeerd werd door hem. Want óók als Dr v. Rhijn aan anderen gedacht heeft, dan zijn er toch genoeg, die het gereformeerde op zichzelf altijd krachtens innerlijke noodzakelijkheid farizeeuwsch vinden. En wie zichzelf onderzoekt voor God, zal ook deze „brieven" voor Hem neerleggen, opdat zijn overtuiging alleen op g o e d e gronden ruste, dat hij een „brief" van Christus is, den ook door Farizeeën gekruiste. Een brief, bezorgd door den dienst van Paulus, den voormaligen farizeeër.

K. S.

[9]) B.v. „Geref. Kerkbode v. Leiden" (Ds Bouwman), „Geref. Kerkbl. v. Drente en Overijsel" (Ds Laman), „Geref. Kerkb. v. Amsterdam (redacteur niet vermeld). Andere bladen in gelijken zin.

[10]) 1 Mei 1925.

[11]) Van B. in „Fraternitas", Groot-Geref. Studentenblad, Red. J. H. Donner, 10 Juni 1925, bl. 123—125.

## UIT DE SCHRIFT.

### Een pilaar in den tempel.

> Houdt wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme. Die overwint, ik zal hem maken tot een pilaar in den tempel mijns Gods. En hij zal niet meer daaruit gaan.
>
> Openb 3:11—12.

De kleine kerk van Philadelphia had groote zegeningen ontvangen. Rijke gaven des geloofs en der standvastigheid waren haar toevertrouwd. Zij mocht getrouw zijn in het getuigen, kloek in het belijden, ijverig in het arbeiden, vast in het vertrouwen, geduldig in de verdrukking.

Doch juist omdat zij zooveel had, was het gevaar groot veel te verliezen, want wie hoog staat kan diep vallen.

Daarom roept de verheerlijkte Heiland haar toe: houdt wat gij hebt.

Dit houden of bewaren kan niet in eigen kracht geschieden. 't Is Israels God, die krachten geeft.

Laat er dan biddend verlangen zijn naar den komenden Koning, wiens komst het heil der Zijnen volmaakt.

Nog is het de tijd van wachten, waken, worstelen, werken; maar reeds is de Verlosser onderweg.

Die roeping komt ook tot de strijdende kerk van onzen tijd, tot alle belijders van Christus: bewaar nog moedig wat gij van uw God hebt ontvangen. Laat den boozen vijand het u niet ontrukken.

Nog is immers het volk des Heeren hier beneden in den heiligen oorlog. Nog mogen de krijgsknechten Gods de wapenen niet afleggen.

Zij zijn toch omringd van doodsvijanden, die het op hun ziel toeleggen en de victorie hun zoeken te rooven.

Maar van verre zien zij de gouden kroon der overwinning reeds blinken.

Nog een wijle volhouden, nog een laatste worsteling — en, zij hebben het eindpunt bereikt.

Doch juist die laatste strijd is zoo zwaar.

Dan spant de vijand alle macht in om de overwinning te verijdelen en de kroon u te doen ontgaan.

Bidden wij maar dagelijks om de genadige hulp van God, opdat we staande mogen blijven, opdat we houden wat we hebben en, wettiglijk strijdend, de kroon mogen ontvangen.

Dan roemen we niet in eigen kracht.

Maar we belijden: wij zullen de eerkroon dragen, door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen.

En zie dan hoe Christus bezig is Zijn worstelend volk met schoone beloften te verkwikken. Beloften voor deze, maar vooral voor de toekomende wereld.

Hier opent Hij de poort des hemels en gunt den vermoeiden strijders een inblik in de zalen van het eeuwige licht.

Zij zijn er nog niet aan toe, maar ze weten, dat die zalige vreugde hen wacht; dit versterkt het hart en geeft moed nog een wijle vol te houden, tot de dag der verlossing aanbreekt.

Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in den tempel mijns Gods.

Verheven beeldspraak!

Hier een stroohalm, door alle winden opgezwiept, broos en zwak.

Daar een pilaar, een dragende zuil, een onbeweegbare kolom in den goddelijken tempel.

Hier staat dikwijls alles voor het besef weer wankel; maar daar zal blijken hoe betrouwbaar Gods werk is, zoo vast als een tempelzuil.

Deze belofte is in staat het hart der kinderen Gods van vreugde te doen kloppen.

De overwinnaars in den geestelijken strijd ontvangen een onvergankelijke erfenis.

Zij worden „zuilen" in den goddelijken tempel, en er zal geen vijand meer zijn, die met Simsons kracht deze pilaren uit haar plaats beweegt.

Worden zij hier op aarde uit de hope des evangelies maar al te dikwijls bewogen, moeten zij hier nog in vreeze en beving hun zaligheid werken, daar is alle vrees buitengesloten en heeft voor volle zekerheid plaats gemaakt.

Hier nog angstig worstelen, opdat niemand de kroon neme; daar de blijde en blijvende zegepraal, het goede deel, dat niet meer weggenomen k a n worden.

Vertrouw er op, gij twijfelmoedige, de Heere zal voleinden wat Zijn hand begon.

Uw wijken zal geen bezwijken worden, uw hinken geen zinken.

Gods beloften zijn getrouw en waarachtig.

F. C. M.

## KERKELIJK LEVEN.

### De nieuwe Leidsche Vertaling.

III. (Slot.)

Zijn derhalve de gevoelens van de bewerkers der Leidsche Vertaling van dien aard, dat men zich afvraagt, of het van hun standpunt niet immoreel moet worden geacht om een boek, dat „somwijlen groote schade aanbrengt", dat in sommige deelen „laag", „verderfelijk", „kwaad", „onwaar" is, het spreekt vanzelf, dat ook de vertaling zelf daarvan het stempel moet dragen.

Ver behoeft men daarvoor niet eens te zoeken.

Men heeft het begin van Genesis 1 slechts op te slaan.

Dat luidt in deze vertaling: „Toen God een aanvang maakte met de schepping van hemel en aarde — de aarde was woest en vormeloos, duisternis heerschte op den oceaan, en Gods geest dekte het water — sprak God: Er zij licht! en er was licht!"

De majestueuse aanvang: „In den beginne schiep God den hemel en de aarde", is hier vervallen.

En dat niet, omdat die door diepere bestudeering van het Hebreeuwsch onhoudbaar was geworden.

Volstrekt niet.

Iedere Hebraicus zal het u toestemmen, dat die vertaling op zichzelf heel goed mogelijk is.

Maar nu komt er iets anders bij.

En dat kan goed illustreeren, hoe het allerminst hetzelfde is, wie vertaalt, als het maar een grondig kenner van het Hebreeuwsch is.

G u n k e l e.a. willen van dat heerlijke beginvers niet weten, omdat dit niet strookt met wat zij uit babylonische en andere kosmogonieën opdiepten.

Daarin is geen sprake van een wereld s c h e p p e r, maar alleen van een wereld f o r m e e r d e r.

Daarmee nu wil men Gen. 1 in overeenstemming brengen.

Men vertaalt dan zóó, dat het woord „schepping" op hetzelfde neerkomt als „formeering".

Dat God hemel en aarde, die er tevoren niet waren, door Zijn machtwoord in het aanzijn riep, is zoo uit de vertaling weggewerkt.

God vond — zoo stelt de nieuwe vertaling het voor — de aarde woest en vormeloos — en nu had zijn schepping geen ander doel dan aan het bestaande een vorm te geven.

Het eerste scheppingswerk Gods wordt hier alzoo uitgebannen.

Uit deze vertaling van deze enkele verzen is ook reeds de houding van deze overzetters tegenover de leer der Heilige Drieëenheid merkbaar.

In „Gods geest" wordt het woord Geest met een kleine letter begonnen.

In Ps. 33:6, wordt Geest door „adem" vertaald.

In Ps. 139:7 heet het weer: „Waarheen zou ik uw geest ontloopen?"

Jesaja 63:10 geeft te lezen: „Maar zij waren wederspannig en krenkten zijn heiligen geest".

In dit verband treft het ook, dat God, nu eens met, dan weer zonder hoofdletter wordt geschreven.

Zoo is er sprake van den „god der Hebreeën" (Ex. 9:1), „Jahwe, uw God" (Lev. 20:7), „mijn rechtzaak ontgaat aan mijn god" (Jes. 40:27) en zoo op duizende andere plaatsen.

Natuurlijk staat hier op den achtergrond de gedachte, dat de God Israëls evenzeer een nationale god was als de goden der andere volkeren.

Dat een modernistische vertaling even bruikbaar is als een Gereformeerde, blijkt hieruit reeds onwaar te wezen.

Het zal niet noodig zijn de voorbeelden te vermenigvuldigen.

Ook wijzen we niet op smakeloosheden als „Met de geboorte van Jezus Christus is het zoo gegaan" (Matth. 1:18), welke in de vertaling van het Nieuwe Testament niet zeldzaam zijn.

HEPP.

## GEESTELIJKE ADVIEZEN.

### Dienst der gebeden.

Aan de beurt van beantwoording is nu een vraag van een onzer lezers, rakende den dienst der gebeden. Déze: „Als er in onze kerkdiensten voor onze Koningin en het Vorstelijk Huis gebeden wordt, zou u dan daarbij ook durven bidden voor behouden thuiskomst der Koninklijke familie, als deze op Zondag een onnoodige rijtoer maakt met een rijtuig met vier paarden ervoor? Of acht u zulks heel gewoon?" Ik geef de vraag volut zooals ze gedaan werd. Ik doe dat, omdat ik, voor ik haar beantwoorden ga, over de vraag zelve iets wil zeggen.

In de eerste plaats over den t o o n, waarin ze schijnt gelezen te willen worden, en dus ook gesteld schijnt te zijn.

Ik kan me vergissen, en mogelijk zou ik de vergissing dan niet begaan, als ik den schrijver persoonlijk kende; maar er is iets in den toon, dat me niet bevalt; iets scherps, iets bitters; iets hoogs ook, in dat laatste: „of acht u zulks heel gewoon?" Zoo iets van: „of kan er dat bij u óók al door?"

Voel ik daarin goed, dan zou ik willen zeggen: laat die toon onder ons geen ingang vinden. Laat ons, vooral in publieke gedachtenwisseling, vriendelijk blijven en als we iemands oordeel vragen niet hall te verstaan geven, dat we wel niet verwachten het antwoord te zullen ontvangen, dat ons het eenige juiste schijnt.

Een tweede opmerking geldt den v o r m en daarmee eigenlijk ook reeds den i n h o u d der vraag.

De vorm is niet die van een verzoek om voorlichting in een zaak waarmee men zelf niet uit den weg kan, maar een onderzoek naar wat hij, dien de vraag wordt gesteld, in een gegeven geval zou doen. En ik mag wel zeggen — maar ik doe het heusch niet in onvriendelijken toon — dat voor dergelijk onderzoek deze rubriek niet bestemd is.

Maar misschien lees ik de vraag wat erg kritisch, en was er van wat ik er in aanvoelde niets in 't hart van den steller. Nu, dan beschouwe hij deze opmerkingen als niet gemaakt.

Doch nu heb ik er nog een, die ik in élk geval laat gelden.

't Is déze, dat ik het onder alle omstandigheden bedenkelijk acht H. M. de Koningin, in haar doen en laten, onderwerp te maken van publieke discussie.

Natuurlijk valt ook haar publiek optreden onder het Christelijk oordeel. Maar, als daarin iets is, dat de christelijke consciëntie kwetst, zijn er nog andere wegen dan openbare kritiek en afkeuring, om ons oordeel uit te spreken. Ik acht, dat men dan zijn bezwaar het best H. M. zelve kenbaar maakt bij persoonlijk schrijven. Dat eischt het Woord tegenover broeders en zusters. Dat vorderen, dunkt me, óók de hoogachting en de liefde die we onze Koningin toedragen, en de eerbied dien we Haar om Gods wil schuldig zijn. De slechte zeden die in andere kringen almeer in zwang komen, moeten wij Christenen, vooral in een tijd waarin het gezag zoo stelselmatig neergehaald wordt, niet navolgen, maar door beter voorbeeld tegenstaan.

Doch nu eindelijk dan het antwoord op de vraag gelezen, alsof ze luidde: Is het geoorloofd in den dienst der gebeden te bidden voor de behouden thuiskomst van H. M. de Koningin, als zij des Zondags een onnoodigen rijtoer maakt?

Ik kan me moeilijk voorstellen, dat zoo een onnoodige rijtoer van de Koningin en een kerkedienst samenvallen, een Dienaar des Woords, althans onder gewone omstandigheden — bij buitengewone omstandigheden doet men nu eenmaal anders dan gewoon — als hij in zijn gebed ook H. M. de Koningin gedenkt, nu juist voor Haar behouden thuiskomst van dien rijtoer zal bidden. Wilde men het gebed voor ons Koninklijk huis, altoos zóó verbinden aan bepaalde verrichtingen onzer Vorstin, men zou het spoedig van al zijn waardigheid en ernst berooven.

Vrager zal dat wel met me eens zijn. En dus óók dat zijn vraag weinig praktisch belang heeft. Maar, als hij dit toegestemd heeft, zal hij zeggen: Goed. 't zal weinig voorkomen, dat saamtreffen van een kerkedienst en een rijtoer der Koningin, en 't zal zelden gebeuren, dat een Dienaar des Woords in dat geval voor behouden thuiskomst van H. M. zal bidden; maar